

Broj: 115/24

Podgorica, 27. maj 2024. godine

KM/KM

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa članom 41. Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11, 032/14, 021/17), nakon sprovedenog ispitnog postupka po pritužbi X.X. iz Podgorice, daje

MIŠLJENJE

I UVOD

1. Podnosilac pritužbe prigovara da nije upisan na Policijsku akademiju u Danilovgradu, uprkos tome što je uredno položio sve psiho-fizičke testove, kao i prošao specijalističke preglede.

2. Podnosilac je u pritužbi, između ostalog, naveo da je rang lista, na koju se dugo čekalo, objavljena 27. decembra 2023. godine i da njega nije bilo na listi, što smatra prvom neispravnošću od mnogih koje su se, kako navodi, desile u procesu upisa kandidata; da na pitanje o ostvarenim bodovima testiranja, nije dobio odgovor od strane uprave Policijske akademije, već da je njegovim roditeljima usmenim putem saopšteno da je njihov sin odbijen zbog oca, te da je odbijen od strane Minustarstva unutrašnjih poslova, odnosno "Komisije za provjeru dostojnosti"; da su njegovi roditelji upućeni u Centar bezbjednosti Podgorica, gdje im je opet, kako se navodi, samo usmenim putem saopšteno da je njihov sin dobio pozitivne provjere i da problem nije do njih već do pomenute Komisije.

2.1. Podnosilac smatra da je u pitanju diskriminacija, da njegov otac nema kriminalni dosije, niti da se bavi ilegalnim radnjama, ali i sve da ima takav dosije, kako se navodi, ne treba podnosilac da odgovara za postupke svog oca ili majke. Podnosilac navodi da su se njegovi roditelji obraćali na više adresa, odnosno Ministarstvu unutrašnjih poslova i Komisiji, da ponovo uzmu u razmatranje njegov slučaj, ali da nijesu dobili odgovor. Podnosilac navodi da su njegovi roditelji tražili i od uprave Policijske akademije da im pismeno obrazloži razloge odbijanja upisa njihovog sina, ali da im ni oni nijesu odgovorili.

II ISPITNI POSTUPAK

3. U cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je, saglasno odredbi člana 35. stav 1. Zakona o Zaštitniku/ci, pokrenuo postupak i aktima br. 115/24 od 2. februara 2024. godine i br. 115/24 od 28. februara zatražio od Policijske akademije, odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova da se izjasne na sve navode iz pritužbe. Istovremeno, od Policijske akademije je zatraženo da detaljno opiše i dokumentuje postupak selekcije prijavljenih kandidata/kinja, rezultate testiranja, kriterijume, kao i odluku o izboru kandidata/kinja, te da precizira da li je za podnosioca pritužbe donijet akt sa obrazloženjem i poukom o pravnom lijeku, a u vezi sa postupkom selekcije kandidata/kinja. Od Ministarstva unutrašnjih poslova je zatraženo da detaljno opiše i dokumentuje postupak kontrole dostojnosti za obavljanje poslova u policiji koji je vršen za potrebe upisa kandidata/kinja u Policijsku akademiju, te da precizira da li je u vezi sa postupkom kontrole dostojnosti za podnosioca pritužbe donijet akt sa obrazloženjem i poukom o pravnom lijeku, i ako jeste da ga dostavi.

4. Policijska akademija se, aktom br. 1042 od 23. februara 2024. godine, izjasnila i obavijestila Zaštitnika o sljedećem:

- Da je JU VSŠ "Policijska akademija", 21. juna 2023. godine, raspisala Konkurs za upis XVII generacije polaznika Obrazovnog programa policajac/ka, za školsku 2023/24. godinu;
- Da se proces selekcije organizuje i sprovodi shodno Pravilniku o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje (akt br. 2355/1 od 17. juna 2022. godine);
- Da je u skladu sa pomenutim Pravilnikom, članom 6 i 7, za upis u ovu ustanovu neophodno da kandidati ispunjavaju opšte i posebne uslove;
- Da se procedura odabira kandidata za upis sprovodi kroz niz testiranja, koja organizuje i realizuje Policijska akademija, te da je ista eliminatarnog karaktera, što znači da ukoliko kandidat u postupku regrutacije i selekcije ne ispuni jedan od predviđenih uslova, ne učestvuje u daljoj provjeri, odnosno smatra se da ne ispunjava uslov za upis na Policijsku akademiju;
- Da, nakon toga, kandidati koji su uspješno završili sva testiranja na Policijskoj akademiji podliježu kontroli dostojnosti za obavljanje poslova u policiji, u skladu sa zakonom, koji predstavlja jedan od posebnih uslova za upis, u skladu sa članom 7 Pravilnika;
- Da pomenute provjere za potrebe Policijske akademije sprovodi Komisija za provjeru bezbjedonosnih smetnji Ministarstva unutrašnjih poslova;
- Da se po dostavljanju rezultata od Komisije sačinjava Konačna rang lista, te Odluka o prijemu kandidata;
- Da je kandidat za upis u JU VSŠ „Policijska akademija" po predmetnom Konkursu, X.X., uspješno okončao sva testiranja koja je sprovodila Policijska akademija;
- Da se kandidat X.X., po dobijenim rezultatima dostavljenim od strane Komisije MUP-a nije našao na spisku, akt br. 01-8032 od 26. decembra 2023. godine, koji sadrži imena kandidata

koji ispunjavaju i ovaj posebni uslov za upis, te da to znači da ne ispunjava uslov za upis na Policijsku akademiju;

- Da pomenuti akt Komisije MUP-a ne sadrži razloge za odbijanje pojedinih kandidata za upis, već samo imena kandidata koji su dostojni za obavljanje poslova u policiji, pri čemu je označen određenim stepenom tajnosti;
- Da je o svemu navedenom, kandidat X.X. obaviješten i usmeno i pismeno, kao i putem mail-a (u prilogu dostavljen), te da objašnjenje i razloge za negativnu ocjenu po ovom osnovu potraži upravo od pomenute Komisije MUP-a.

Uz izjašnjenje je dostavljena mejl komunikacija sa majkom X.X., od 22. i 23. januara 2024. godine, kao i Obavještenje u vezi dopisa br. 546/1 od 5. februara 2024. godine, br. 749/1 od 12. februara 2024. godine.

4.1. Ministarstvo unutrašnjih poslova - Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji za vršenje policijskih poslova se izjasnila aktom koji je označen stepenom tajnosti „povjerljivo“.

III UTVRĐENE ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

5. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije, utvrđene su sljedeće činjenice i okolnosti relevantne za donošenje mišljenja:

- Pravilnikom o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova je uređena procedura odabira kandidata koja se sastoji od: pripremne faze; preliminarne selekcije; testiranja; odlučivanja; postupka po prigovoru i žalbi i administrativno-tehničke faze i utvrđeni su kriterijumi za ocjenjivanje testova. Odredbom člana 24 Pravilnika propisano je da direktor Policijske akademije, na osnovu rang liste uspješnosti i prijedloga odluke o prijemu kandidata koju je utvrdila i objavila Centralna komisija, donosi odluku o prijemu kandidata, dok je članom 2 stav 2 Pravilnika o izmjenama Pravilnika o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova, br. 3580/1 od 13. juna 2023. godine propisano da se protiv odluke direktora Policijske akademije iz člana 24 stav 1 ovog Pravilnika može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.
- Na sajtu Policijske akademije je objavljena Odluka o prijemu kandidata XVII generacije polaznika koji će se školovati po Obrazovnom programu policajac/ka, br. 7859/1 od 28. decembra 2023. godine, u kojoj je navedeno 96 kandidata/kinja koji/e su primljeni/e, sa obrazloženjem da je u procesu selekcije, koji je sproveden na osnovu odredbi Pravilnika o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova, na svim predviđenim testovima i provjerama dostojnosti od strane MUP-a,

pozitivne rezultate ostvarilo 96 kandidata, te da je Centralna komisija za odabir utvrdila i objavila Prijedlog odluke o prijemu kandidata (br. 7748/1 od 27. decembra 2023. godine).

- Odluka sadrži pravnu pouku da se protiv iste može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.

- Iz Obavještenja broj 749/1 od 12. februara 2024. godine proizilazi da je direktor Policijske akademije obavijestio X.X., a u vezi sa njegovim dopisom br. 546/1 od 5. februara 2024. godine, da nije upisan na Policijsku akademiju za školsku 2023/24. godinu jer, shodno Pravilniku o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje, nije ispunio jedan od traženih posebnih uslova za upis na Akademiju, tj. uslov dostojnosti kandidata za obavljanje poslova u policiji, u skladu sa zakonom;

- Istim Obavještenjem X.X. je, između ostalog, upoznat da provjeru dostojnosti kandidata, za potrebe Policijske akademije, vrši Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji Ministarstva unutrašnjih poslova; da je Ministarstvo dostavilo Akademiji samo listu kandidata koji ispunjavaju uslov dostojnosti za obavljanje poslova u policiji, ne navodeći razloge za odbijanje pojedinih kandidata za upis po ovom osnovu, te da ga stoga o istima ne mogu izvijestiti.

- Obavještenje sadrži pravnu pouku da je odluka/obavještenje konačno i da se protiv iste ne može izjaviti žalba.

IV RELEVANTNI PROPISI

Domaće pravo:

6. Ustav Crne Gore:

“Član 8 stav 1

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Član 9

Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva.

Član 17

Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Član 20

Svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Član 75 stav 1

Jemči se pravo na školovanje pod jednakim uslovima.”

7. Zakon o unutrašnjim poslovima ("Službeni list Crne Gore", br. 070/21, 123/21, 003/23):

"Član 127

Smatra se da postoje bezbjednosne smetnje iz člana 125 stav 1 tačka 4 ovog zakona, za prijem pripravnika i za prijem na osnovno, odnosno visoko policijsko obrazovanje, u smislu ovog zakona, ako:

1) je lice pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, osim za krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja za koja je propisana kazna zatvora do tri godine, ako nije brisana iz kaznene evidencije;

2) je lice osuđeno na kaznu zatvora za krivično djelo sa elementima korupcije u smislu ovog zakona, ako nije brisana iz evidencije;

3) je lice registrovano u evidenciji uživaoca opojnih droga, koju vodi organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja;

4) je lice kažnjeno za prekršaj protiv javnog reda i mira sa elementima nasilja, nasilničkog ponašanja ili izazivanja težih sukoba u svojoj radnoj i životnoj sredini i porodici, ako nije brisan iz prekršajne evidencije;

5) dosadašnje ponašanje, navike ili sklonosti ukazuju na nepodobnost za rad u policijskom zvanju;

6) lice ima ili održava veze sa licima koja neovlašćeno prikupljaju tajne i druge podatke, teroristima, saboterima, članovima organizovanih kriminalnih grupa ili licima za koja se osnovano sumnja da pripadaju takvim grupama;

7) lice prikriva ili daje netačne podatke o sebi i članovima porodice, koji su od značaja za vršenje policijskih poslova; ili

8) postoje druge okolnosti koje lice čine nedostojnim za rad u policijskom zvanju.

Krivičnim djelima sa elementima korupcije, u smislu ovog zakona, smatraju se krivična djela:

- zloupotreba službenog položaja;
- prevara u službi;
- protivzakoniti uticaj;
- navođenje na protivzakoniti uticaj;
- primanje mita,
- davanje mita, i
- zelenaštvo.

Član 128

Bezbjednosne smetnje utvrđuje Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji koju obrazuje ministar.

Provjeru postojanja bezbjednosnih smetnji iz člana 127 stav 1 tač. 1, 2, 3 i 4 ovog zakona, Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji vrši uvidom u odgovarajuće evidencije.

Provjeru postojanja bezbjednosne smetnje iz člana 127 stav 1 tač. 5, 7 i 8 ovog zakona, Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji vrši u saradnji sa Policijom.

O postojanju bezbjednosne smetnje iz člana 127 stav 1 tačka 6 ovog zakona, Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji pribavlja mišljenje Agencije za nacionalnu bezbjednost, u skladu sa zakonom kojim se uređuje nacionalna bezbjednost.

Mišljenje iz stava 4 ovog člana Agencija za nacionalnu bezbjednost dostavlja u roku od 90 dana.

Ako Agencija za nacionalnu bezbjednost ne dostavi mišljenje u roku iz stava 5 ovog člana smatraće se da ne postoji bezbjednosna smetnja iz člana 127 stav 1 tačka 6 ovog zakona.

Izveštaj sa mišljenjem o postojanju ili nepostojanju bezbjednosne smetnje Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji dostavlja ministru, u roku od 30 dana od dana izvršenih provjera.

Izveštaj iz stava 7 ovog člana ministar dostavlja Odboru za bezbjednost i odbranu, na upoznavanje. Lice za koje se vrši utvrđivanje bezbjednosnih smetnji daje pisanu saglasnost za utvrđivanje postojanja bezbjednosnih smetnji.

O postojanju bezbjednosne smetnje obavijestiće se kandidat, pri čemu ne postoji obaveza obavještavanja kandidata o razlozima na osnovu kojih je utvrđeno postojanje bezbjednosne smetnje. Sastav i način rada Komisije za provjeru bezbjednosnih smetnji, kao i druga pitanja od značaja za provjeru postojanja bezbjednosnih smetnji propisuje Ministarstvo.”

8. Zakon o upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 056/14, 020/15, 040/16, 037/17):

“Član 7

Stranka ima pravo na pravnu zaštitu u upravnoj stvari.

Član 14

Stranka ima pravo da učestvuje u upravnom postupku radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su od značaja za donošenje upravnog akta.

Prije donošenja upravnog akta stranka ima pravo da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka.

Upravni akt se može donijeti bez izjašnjenja stranke samo u slučajevima propisanim zakonom.

Član 21

Rješenje se donosi u pisanom obliku.

Izuzetno, u slučajevima propisanim zakonom, rješenje se može donijeti usmeno.

Član 22 stav 1

Rješenje u pisanom obliku sadrži uvod, dispozitiv, obrazloženje, uputstvo o pravnoj zaštiti, potpis ovlašćenog službenog lica i pečat javnopravnog organa.

Član 111

Prije donošenja rješenja javnopravni organ je dužan, osim u slučajevima iz člana 113 ovog zakona, da obavijesti stranku o rezultatima ispitnog postupka.

Stranka ima pravo da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka.

Javnopravni organ obavještava stranku o rezultatima ispitnog postupka usmeno ili pisanim obavještenjem.

Obavještenje iz stava 3 ovog člana sadrži:

- 1) ime i prezime, odnosno naziv stranke koja učestvuje u upravnom postupku i datum pokretanja postupka, u slučaju kad je upravni postupak pokrenut na zahtjev stranke;
- 2) podatke o izvedenim dokazima i rezultatima ispitnog postupka;
- 3) obavještenje o pravu stranke na uvid u spise predmeta, kao i o mjestu gdje se uvid može izvršiti;
- 4) obavještenje o pravu stranke da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka i načinu ostvarivanja tog prava.”

9. Pravilnik o sastavu i načinu rada Komisije za provjeru bezbjednosnih smetnji za vršenje policijskih poslova ("Službeni list Crne Gore", br. 020/22):

“Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se sastav i način rada Komisije za provjeru bezbjednosnih smetnji za zasnivanje radnog odnosa u policijskom zvanju, prijem pripravnika i za prijem na osnovno, odnosno visoko policijsko obrazovanje i bezbjednosnih smetnji za dalji rad u policijskom zvanju, odnosno za nastavak pripravnčkog staža, obrazovanja, obuke, kao i posebnog stručnog osposobljavanja ili

usavršavanja u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima (u daljem tekstu: Komisija), kao i druga pitanja od značaja za provjeru bezbjednosnih smetnji.

Član 4

Radi provjere postojanja bezbjednosnih smetnji iz člana 1 ovog pravilnika, Komisija, u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima (u daljem tekstu: Zakon), dostavlja podatke o licu za koje se vrši provjera nadležnoj organizacionoj jedinici Policije prema mjestu prebivališta tog lica i Agenciji za nacionalnu bezbjednost.

Član 5

Provjeru postojanja bezbjednosnih smetnji za zasnivanje radnog odnosa u policijskom zvanju, prijem pripravnika i za prijem na osnovno, odnosno visoko policijsko obrazovanje vrši policijski službenik koga određuje rukovodilac organizacione jedinice iz člana 4 ovog pravilnika.

Prije vršenja provjere iz stava 1 ovog člana, lice za koje se vrši provjera, u skladu sa Zakonom, Policiji daje pisanu saglasnost za vršenje provjere.

Član 6 stav 1

Nakon davanja saglasnosti iz člana 5 stav 2 ovog pravilnika, lice za koje se vrši provjera popunjava upitnik za provjeru postojanja bezbjednosnih smetnji za zasnivanje radnog odnosa u policijskom zvanju, prijem pripravnika i za prijem na osnovno, odnosno visoko policijsko obrazovanje (u daljem tekstu: upitnik), koji sadrži mjesta u koja se upisuju podaci o: [...]

Član 7

O izvršenoj provjeri iz člana 5 stav 1 ovog pravilnika, policijski službenik sačinjava pisani izvještaj koji se sa popunjenim upitnikom dostavlja Komisiji, u roku od 30 dana od dana prijema popunjenog upitnika.

Sastavni dio izvještaja iz stava 1 ovog člana su spisi predmeta koji se odnose na izvršenu provjeru, u kojima moraju biti pojedinačno naznačeni svi izvori koji su korišćeni u postupku provjere i uloženi svi priloz koji dokazuju tačnost prikupljenih podataka.

Član 8

Na osnovu izvještaja iz člana 7 ovog pravilnika, upitnika i mišljenja Agencije za nacionalnu bezbjednost, Komisija, u skladu sa Zakonom, sačinjava izvještaj sa mišljenjem o postojanju ili nepostojanju bezbjednosnih smetnji za zasnivanje radnog odnosa u policijskom zvanju, prijem pripravnika i za prijem na osnovno, odnosno visoko policijsko obrazovanje.”

10. Pravilnik o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova, br. 2355/1 od 17. juna 2022. godine:

“Član 4 stav 1

Procedura regrutacije i selekcije je eliminacionog karaktera.

Ukoliko kandidat u postupku regrutacije i selekcije ne ispuni jedan od predviđenih uslova, ne učestvuje u daljoj provjeri, odnosno smatraće se da ne ispunjava uslove za upis na Policijsku akademiju.

Član 6

Opšti uslovi koje kandidati moraju ispunjavati:

- završena srednja škola - IV stepen.

Član 7

Posebni uslovi za upis kandidata na Akademiju su:

- nije stariji od 28 godina, zaključno sa danom zatvaranja oglasa;

- ima crnogorsko državljanstvo;
- nije kažnjavan i da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti;
- da je dostojan za obavljanje poslova u policiji, u skladu sa zakonom;
- položen ispit za vozača "B" kategorije;
- osnovno znanje engleskog jezika;
- poznavanje osnova informatike;
- da ispunjava posebne fizičke, psihičke i zdravstvene sposobnosti koje se utvrđuju u skladu sa aktima Akademije."

11. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11, 032/14, 021/17):

„Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje."

Međunarodno pravo:

12. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

Relevantni dio člana 6 stav 1

"Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama..., ima pravo na pravičnu i javnu raspravu...pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona..."

Član 13

Svako kome su povrijeđena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu."

12.1. Protokol broj 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

„Član 2

Niko ne može biti lišen prava na obrazovanje. U vršenju svih svojih funkcija u oblasti obrazovanja i nastave država poštuje pravo roditelja da obezbijede obrazovanje i nastavu koji su u skladu s njihovim vjerskim i filozofskim uvjerenjima."

13. Povelja o temeljnim pravima Evropske unije:

„Član 41 st. 1 i 2, tačka (c)

Svako ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrasno, pravično i u razumnom roku.

Ovo pravo uključuje:

(c) obavezu uprave da obrazloži svoje odluke."

V ZAKLJUČNA OCJENA

14. Podnosilac pritužbe prigovara da nije upisan na Policijsku akademiju po konkursu za upis XVII generacije za zanimanje policajac/ka, iako je uredno položio sve psiho-fizičke testove, te prošao specijalističke preglede. Podnosilac ukazuje da su njegovi roditelji, interesujući se za razloge zbog kojih on, kao njihov sin nije upisan, dobili usmene informacije da je odbijen zbog oca, što podnosilac smatra aktom diskriminacije. Podnosilac pojašnjava da njegov otac nema kriminalni dosije i da se ne bavi ilegalnim radnjama, te i sve da ima takav dosije, kako navodi, ne treba da odgovara za postupke svog oca ili majke.

15. Polazeći od sadržine pritužbe i činjenično-pravnih okolnosti koje su dale povoda za vođenje postupka, Zaštitnik je zatražio izjašnjenja na navode iz pritužbe od Policijske akademije i Ministarstva unutrašnjih poslova. Istim aktima od Policijske akademije je zatraženo da detaljno opiše i dokumentuje postupak selekcije prijavljenih kandidata/kinja, rezultate testiranja, kriterijume, kao i odluku o izboru kandidata/kinja, te da precizira da li je za podnosioca pritužbe donijet akt sa obrazloženjem i poukom o pravnom lijeku, a u vezi sa postupkom selekcije i izbora kandidata/kinja. Od Ministarstva unutrašnjih poslova je zatraženo da detaljno opiše i dokumentuje postupak kontrole dostojnosti za obavljanje poslova u policiji koji je vršen za potrebe upisa kandidata/kinja u Policijsku akademiju, te da precizira da li je u vezi sa postupkom kontrole dostojnosti za podnosioca pritužbe donijet akt sa obrazloženjem i poukom o pravnom lijeku.

15.1. Iz izjašnjenja Policijske akademije, između ostalog, proizilazi da se procedura odabira kandidata/kinja za upis sprovodi kroz niz testiranja koja organizuje Policijska akademija, te da je ista eliminatornog karaktera, odnosno da kandidat/kinja, ukoliko u postupku regrutacije i selekcije ne ispuni jedan od predviđenih uslova, ne učestvuje u daljoj provjeri i smatra se da ne ispunjava uslov za upis na Policijsku akademiju. Iz izjašnjenja dalje proizilazi da kandidati/kinje koji/e su uspješno završili/e sva testiranja na Policijskoj akademiji podliježu kontroli dostojnosti za obavljanje poslova u policiji, u skladu sa zakonom, koji predstavlja jedan od posebnih uslova za upis, u skladu sa članom 7 Pravilnika, te da tu provjeru sprovodi Komisija za provjeru bezbjedonosnih smetnji Ministarstva unutrašnjih poslova.

15.2. Iz izjašnjenja Policijske akademije takođe proizilazi da je podnosilac pritužbe uspješno okončao sva testiranja koja je sprovodila Policijska akademija, ali da se nije našao na listi kandidata/kinja koji ispunjavaju uslov dostojnosti za obavljanje poslova u

policiji što je dalje značilo, kako se navodi, da ne ispunjava uslov za upis na Policijsku akademiju.

16. Ministarstvo unutrašnjih poslova - Komisija za provjeru bezbjednosnih smetnji za vršenje policijskih poslova se izjasnila aktom koji je označen stepenom tajnosti „povjerljivo“.

17. Na osnovu dokumentacije koja egzistira u spisu predmeta proizilazi da je na sajtu Policijske akademije objavljena Odluka o prijemu kandidata XVII generacije polaznika koji će se školovati po Obrazovnom programu policajac/ka, br. 7859/1 od 28. decembra 2023. godine, u kojoj je navedeno 96 kandidata/kinja koji/e su primljeni/e, sa obrazloženjem da je u procesu selekcije, koji je sproveden na osnovu odredbi Pravilnika o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova, na svim predviđenim testovima i provjerama dostojnosti od strane MUP-a, pozitivne rezultate ostvarilo 96 kandidata/kinja.

17.1. Dalje, iz spisa predmeta kod Zaštitnika proizilazi da je aktom broj 749/1 od 12. februara 2024. godine direktor Policijske akademije obavijestio podnosioca pritužbe, a u vezi sa njegovim dopisom br. 546/1 od 5. februara 2024. godine, da nije upisan na Policijsku akademiju za školsku 2023/24. godinu jer, shodno Pravilniku o regrutaciji i selekciji kandidata/kinja za više stručno obrazovanje, nije ispunio jedan od traženih posebnih uslova za upis na Akademiju, tj. uslov dostojnosti kandidata/kinja za obavljanje poslova u policiji, u skladu sa zakonom. Obavještenje sadrži pravnu pouku da je odluka/obavještenje konačno i da se protiv iste ne može izjaviti žalba.

18. Dakle, navedeni akt - obavještenje Policijske akademije koje je dostavljeno podnosiocu pritužbe na njegovo traženje osim navođenja da nije upisan na Policijsku akademiju za školsku 2023/24. godinu jer nije ispunio uslov dostojnosti kandidata/kinja za obavljanje poslova u policiji, ne sadrži razloge na osnovu kojih je utvrđeno postojanje bezbjednosne smetnje, niti sadrži rezultate testiranja pred Policijskom akademijom koje je podnosilac, što je nesporno među stranama, uspješno položio. Prema datoj pouci o pravnom lijeku ta odluka/obavještenje je konačno i protiv iste se ne može izjaviti žalba.

18.1. U vezi sa tačkom 18., a imajući u vidu odredbu člana 128 stav 10 Zakona o unutrašnjim poslovima, Zaštitnik ukazuje da čak i kada je nacionalna bezbjednost u pitanju kao legitiman cilj zadiranja u osnovna ljudska prava i slobode, koncepti zakonitosti i vladavine prava u demokratskom društvu zahtijevaju da mjere koje utiču na osnovna ljudska prava budu predmet nekog oblika kontradiktornog postupka pred nezavisnim tijelom nadležnim da preispita razloge za odluku i relevantne dokaze, uz odgovarajuća proceduralna ograničenja u

pogledu upotrebe povjerljivih podataka.¹ U kontekstu takvog postupka, odnosno lice mora biti u mogućnosti da ospori tvrdnju izvršne vlasti da je, npr. nacionalna bezbjednost ugrožena, zbog čega nezavisno tijelo mora biti u stanju djelovati u slučajevima kada procjena nema razumnu činjeničnu osnovu ili otkriva da je tumačenje "nacionalne bezbjednosti" nezakonito ili protivno zdravom razumu i proizvoljno.²

19. Zaštitnik podsjeća da dobra uprava, shodno svojim načelima i principima, između ostalog podrazumijeva da su organi javne vlasti u obavezi da dovoljno i jasno izlože odlučne činjenice i okolnosti na kojima zasnivaju svoju odluku. Na važnost obrazloženja pojedinačnih odluka javne vlasti insistira i Savjet Evrope koji je Rezolucijom (77)31 o zaštiti pojedinaca od akata javne vlasti odredio da kada god akt može povrijediti pravo, slobodu ili interes nekog lica, ono mora biti obaviješteno o razlozima na kojima se takav akt temelji.³

20. Prema stanju u spisu predmeta kod Zaštitnika proizilazi da podnosiocu pritužbe nije uručen niti jedan obrazložen akt sa poukom o pravnom lijeku o mogućnosti njegovog pobijanja, a u vezi sa negativnom bezbjednosnom procjenom, odnosno procjenom dostojnosti za obavljanje poslova u policiji zbog koje nije upisan na Policijsku akademiju, što dalje znači da nije uživao minimalni stepen zaštite od proizvoljnosti svojstvene pojmu zakonitosti u smislu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Navedeni nedostaci u postupku selekcije i izbora kandidata za upis na Policijsku akademiju uslovili su suštinsku povredu prava na štetu podnosioca pritužbe i time doveli u pitanje ostvarivanje prava na korišćenje pravnih sredstava i zaštitu zakonom propisanih prava.

21. Zaštitnik ukazuje da je postupanje Komisije za provjeru bezbjedonosnih smetnji Ministarstva unutrašnjih poslova i Policijske akademije, usljed kojeg podnosilac pritužbe nije obaviješten o razlozima zbog kojih nije ispunio uslov dostojnosti kandidata/kinja za obavljanje poslova u policiji, a u vezi sa nemogućnošću ulaganja pravnog lijeka protiv akta Policijske akademije kojim je obaviješten da nije ispunio uslov dostojnosti, dovelo podnosioca pritužbe u situaciju pravne nesigurnosti i stvorilo utisak proizvoljnosti, samovolje i arbitrarnosti. Usljed takvog postupanja podnosilac je onemogućen da sazna razloge zbog kojih nije upisan na Policijsku akademiju, što ga je isključilo iz mogućnosti pohađanja obrazovnog programa koji je izabrao i prema kojem je iskazao preference.

22. U odnosu na navode o diskriminaciji, Zaštitnik iste nije mogao ispitivati u meritumu, jer osim pritužbenih navoda da je podnosiocu pritužbe, odnosno njegovim roditeljima, usmeno saopšteno da nije upisan zbog oca, navedeni razlog ne egzistira u spisima

¹ Vidjeti *Amie i drugi protiv Bugarske*, br. 58149/08, 12. februar 2013., stav 92

² Vidjeti *Al-Nashif protiv Bugarske*, br. 50963/99, 20. jun 2002., stav 124

³ Rezolucija (77)31 o zaštiti pojedinaca od akata javne vlasti. Ova rezolucija ostavlja javnoj vlasti mogućnost stranci da saopšti razloge u obrazloženju akta.

predmeta kod Zaštitnika, zbog čega se on nije mogao cijeniti kao eventualni osnov diskriminacije.

23. Slijedom iznijetog, a imajući u vidu iznijetu praksu Evropskog suda za ljudska prava koja se konfrontira važećoj odredbi člana 128 stav 10 Zakona o unutrašnjim poslovima, Zaštitnik je mišljenja da je osporenim postupanjem podnosiocu pritužbe povrijeđeno pravo na obrazloženu odluku kao segment prava na pravično suđenje garantovano članom 32 Ustava Crne Gore i članom 6 stav 1 Evropske konvencije, kao i pravo na pravni lijek garantovano članom 20 Ustava Crne Gore i članom 13 Evropske konvencije, a u vezi sa pravom na školovanje iz člana 75 stav 1 Ustava Crne Gore, odnosno člana 2 Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, zbog čega

P R E P O R U Č U J E

Vladi Crne Gore

- Da inicira postupak izmjene odredbe člana 128 stav 10 Zakona o unutrašnjim poslovima, na način kojim će se kandidatima/kinjama omogućiti da saznaju razloge na osnovu kojih je utvrđeno postojanje bezbjednosnih smetnji, a u skladu sa minimalnim stepenom zaštite od proizvoljnosti svojstvene pojmu zakonitosti u smislu Konvencije i navedenom praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Ministarstvu unutrašnjih poslova - Komisiji za provjeru bezbjedonosnih smetnji

- Da o razlozima postojanja bezbjednosne smetnje obavijesti podnosioca pritužbe u skladu sa standardima iznijetim u praksi Evropskog suda za ljudska prava.

JU VSŠ "Policajska akademija"

- Da u formi upravnog akta obavijesti podnosioca pritužbe o razlozima zbog kojih nije upisan na Policijsku akademiju, uključujući i sve rezultate testiranja, sa jasnim i dovoljnim razlozima, kao i poukom o pravnom lijeku kako bi mu se omogućilo da shvati suštinske razloge na temelju kojih nije upisan i da djelotvorno ostvari pravo na ulaganje pravnog sredstva.

Naznačeni subjekti su dužni, u roku od 30 dana od dana prijema mišljenja, dostaviti izvještaj o radnjama i mjerama preduzetim radi izvršenja datih preporuka.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović**

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe;
- Vladi Crne Gore;
- Ministarstvu unutrašnjih poslova - Komisiji za provjeru bezbjedonosnih smetnji;
- JU VSŠ Policijskoj akademiji;
- a/a.